

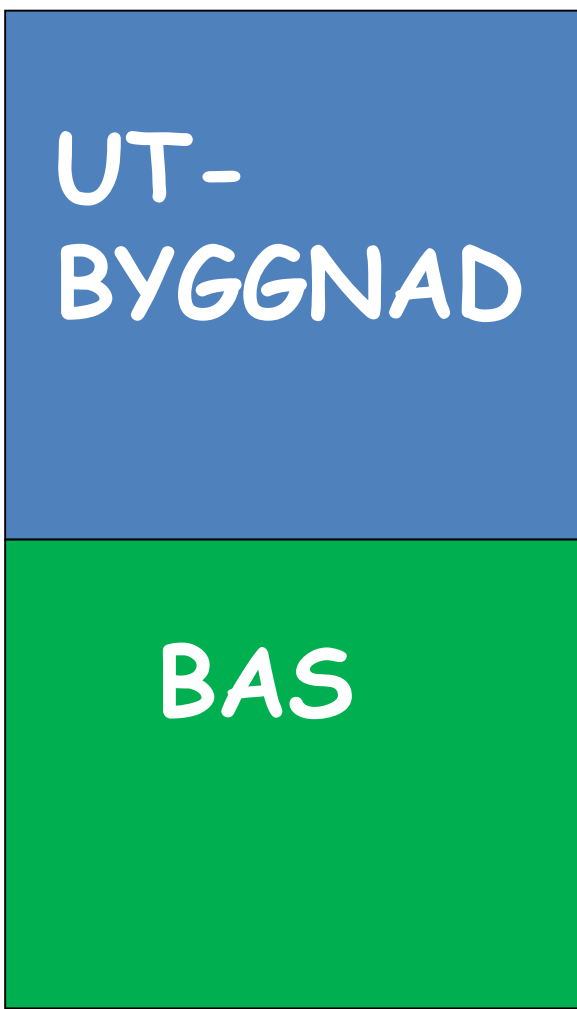

Nyanländas lärandevillkor

SPRÅK- OCH KUNSKAPSUTVECKLANDE ARBETSSÄTT
STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING

Vad innebär det att kunna ett språk?

**UT-
BYGGNAD**

Kunskapsrelaterat språk

Utvecklas i snabb takt under skolåren

Tar oftast ca 4-8 år att behärska på L2

BAS

Vardagsrelaterat språk

Modersmålet vid skolstart

Tar oftast ca 1-2 år att behärska på L2

Bas och Utbyggnad Parallellt!

Kunskapsrelaterat språk

Utvecklas i snabb takt under skolåren

Tar oftast ca 4-8 år att behärska på L2

Vardagsrelaterat språk

Modersmålet vid skolstart

Tar oftast ca 1-2 år att behärska på L2

Faktorer som påverkar nyanlända elevers skolframgång...

- Modersmålets släktskap med det svenska språket
- Elevens tidigare skolerfarenhet och övriga erfarenheter
- Om eleven kan läsa och skriva på modersmålet
- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Elevens ålder vid ankomst
- Psykisk och fysisk hälsa
- **Kompetens hos ledning och personal**
 - Kunskap om andraspråksinlärning och nyanländas lärandesituation
 - Kunskap om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt
- **Flexibilitet i skolans organisation – kunna möta olika elevers behov**
- **Kartläggning till grund för fortsatt planering**
- **Studiehandledning på modersmål och modersmålsundervisning**
- **Samarbete och gemensamt ansvar oavsett ämne/roll på skolan**

Scaffolding - Stöttning

(J. Bruner)

Hög kognitiv svårighetsgrad

~~Frustrationszon~~

B

C

Kontextbundet

Kontextreducerat

Utträkningszon

A

D

Låg kognitiv svårighetsgrad

TEMA HÅLLBARHET - AVFALLSHANTERING

- I åk 3 och åk 8 erbjuds elever i Helsingborg besök på NSR via Miljöverkstaden.
- Vid studiebesöket ges en interaktiv presentation i besökscentralen, en källsorteringsutmaning samt ett besök på utkiksplatsen
- Åk 3 – Sopor i retur
- Åk 8 - Avfall och energi

Temaarbetets mål

- Läsa texter för olika syften, formulera sig i tal och skrift. (Sv, Sva)
- Föra resonemang kring hur människan påverkar naturen och redovisa fördelar och begränsningar med olika åtgärder som kan bidra till en ekologisk hållbar utveckling. (Biologi)
- Ha kännedom om yrken och verksamheter i närområdet (Samhällskunskap)

Från A till C utan att landa i B...

TEMA – HÅLLBARHET - AVFALLSHANTERING

A. Källsorteringsutmaningen vid studiebesöket är en uppgift i ruta A.

Elevernas språk är kontextbundet och enkelt:

Den här ska dit... Nej, den där är fel... den här ska va med den där

C. Eleverna får i uppgift att läsa om källsortering/skriva om studiebesöket.

Källsortering innebär att man sorterar och separerar sitt avfall där det uppstår, det vill säga där källan till avfallet är. Enligt steg 3 i avfallstrappan ska material som inte kan återanvändas istället återvinnas. I Sverige är det lag på att till exempel förpackningar och tidningar ska sorteras och lämnas till återvinning.

Hög kognitiv svårighetsgrad

Frustrationszon

B

C

Kontextbundet

Kontextreducerat

Utträkningszon

A

D

Låg kognitiv svårighetsgrad

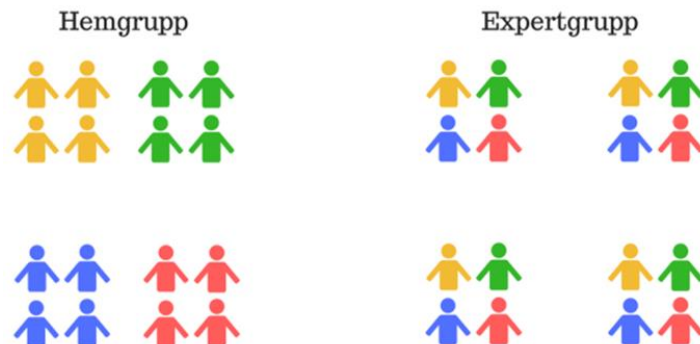

Planera med stöd av fyrfältaren - A

- Förberedelse inför studiebesöket. Vad känner eleverna redan till? Vad tror de att de kommer att få se/lära sig? Vilka yrkeskategorier kan vara involverade i arbetet på återvinningscentralen? Förbered genom att introducera begrepp som ni tror/vet att eleverna kommer att möta.
- Studiebesök
- Praktisk övning
- *Den här ska dit... Nej, den där är fel... den här ska va med den där*

Planera med stöd av fyrfältaren - B

- Introducera nyckelord och begrepp – Använd gärna fotografier och annat material från studiebesöket
- Ge eleverna flera tillfällen att använda de nya begreppen muntligt (med begreppslistan som stöd)
 - Muntliga lekar/övningar som bjuder in till ett mer avancerat muntligt språk – Bygg broar från talat till skrivet språk
 - Arbeta gärna i hemgrupper och expertgrupper för att ett explicit språk ska bli nödvändigt

Planera med stöd av fyrfältaren - B

- Läs kortare texter tillsammans i par/grupp och jobba med läsförståelsestrategier, använd gärna digitala texter och låt eleverna vara med och söka.
- Skriv en kortare gemensam text kopplat till temat/studiebesöket där läraren är sekreterare och eleverna kommer med förslag och formuleringar. Lyft språket till skriftspråksform – förklara, omformulera, redigera.
- Genomför kortare skriftliga övningar som ytterligare befäster elevernas språk inom temat, till exempel [DICTOGLOSS](#)

Planera med stöd av fyrfältaren - C

- Efter god förberedelse och stöttning i B-rutan är eleverna nu redo att ta sig an enskilt arbete eller pararbete som inkluderar att läsa, skriva och redovisa valda delar inom temaområdet i enlighet med uppsatta mål.
- Låt de elever som behöver det få fortsatt stöttning, vid skrivande kan de till exempel få tillgång till en textmall. -
GENREPEDAGOGIK

Rubrik

Jag tycker att...

Det finns många anledningar till att jag tycker så.
För det första ...

För det andra ...

För det tredje ...

En del människor tycker att ...

De tycker så för att ...

Dessutom ...

Hur som helst så tycker jag att ...

därför att ...

Hög kognitiv svårighetsgrad

~~Frustrationszon~~

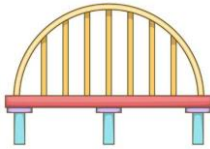
- **Mot måluppfyllelse:**
- Söka information
- Utveckla ämneskunskap
- Argumentera, föra resonemang
- Läsa
- Skriva
- Redovisa

C

Dictogloss

Interaktion

B

- Begreppslista
- Källsortering
 - Avfall
 - Förpackning
 - Metall
 - Plast
 - Papper
 - Miljömärkning

Rätt skräp på rätt plats!

Vårt samhälle producerar lite mer än 10 miljoner ton avfall varje år. Det är en enorm mängd avfall som måste hanteras på ett sätt som inte skadar miljön. För att kunna göra detta måste vi sortera avfallet i olika typer av källor. Detta kallas källsortering. Det är viktigt att alla i samhället förstår och följer de regler som gäller för källsortering. På så sätt kan vi bidra till ett bättre och renare Sverige.

Kontextbundet

Kontextreducerat

Utträkningszon

D

A

Låg kognitiv svårighetsgrad

- Begreppslista
- Källsortering
 - Avfall
 - Förpackning
 - Metall

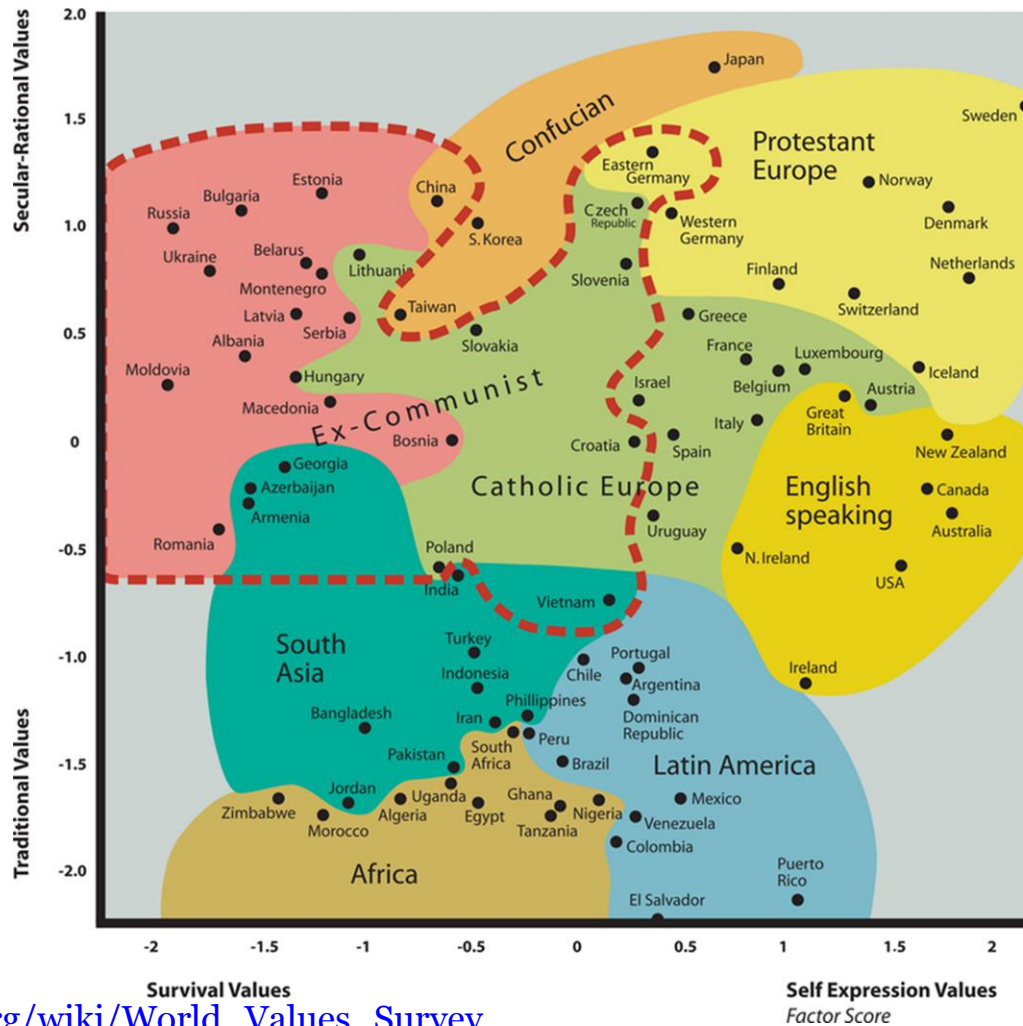
Jim Cummins fyrfältare
Fritt efter Gibbons 2002

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Kort sammanfattning

- Nödvändigt för nyanlända elever men bra för ALLA
- Språk lärs bäst in i ett meningsfullt sammanhang - hela skolan, hela dagen – SKOLA -ARBETSLIV
- Synliggör ämnesspråket och planera för språkutveckling oavsett ämne– SAMARBETA ÖVER GRÄNSERNA
- Höga förväntningar på eleverna i kombination med STÖTTNING
- Rik interaktion – många tillfällen att använda språket i tal och skrift

Läs mer här:

https://en.wikipedia.org/wiki/World_Values_Survey

Individualistisk

Det självständiga barnet

Delaktighet
Självförtroende
Självförverkligande

Kollektivistisk

Det kollektiva barnet

Grupptillhörighet
Ansvar
Respekt

Interkulturella möten

- Du ska föreläsa om Sverige och svenskarna för kollegor i Japan – vad kommer du att förmedla?

Interkulturellt förhållningssätt

- Kom ihåg att du möter en individ – Alla är olika och har olika livserfarenheter i bagaget
- Vanliga utmaningar vid studie- och yrkesvägledning till nyanlända
 - Känner inte till det svenska utbildningssystemet
 - Osäkerhet gällande yrkeslivet i Sverige och möjliga vägar mot ett yrke
 - Annorlunda förväntningar på SYV
 - Berätta för mig hur jag ska göra!
 - Ovana vid att fatta egna beslut baserade på egna önskemål
 - Respekt och/eller misstro mot myndigheter (inklusive skolan)

VÅGA FRÅGA!

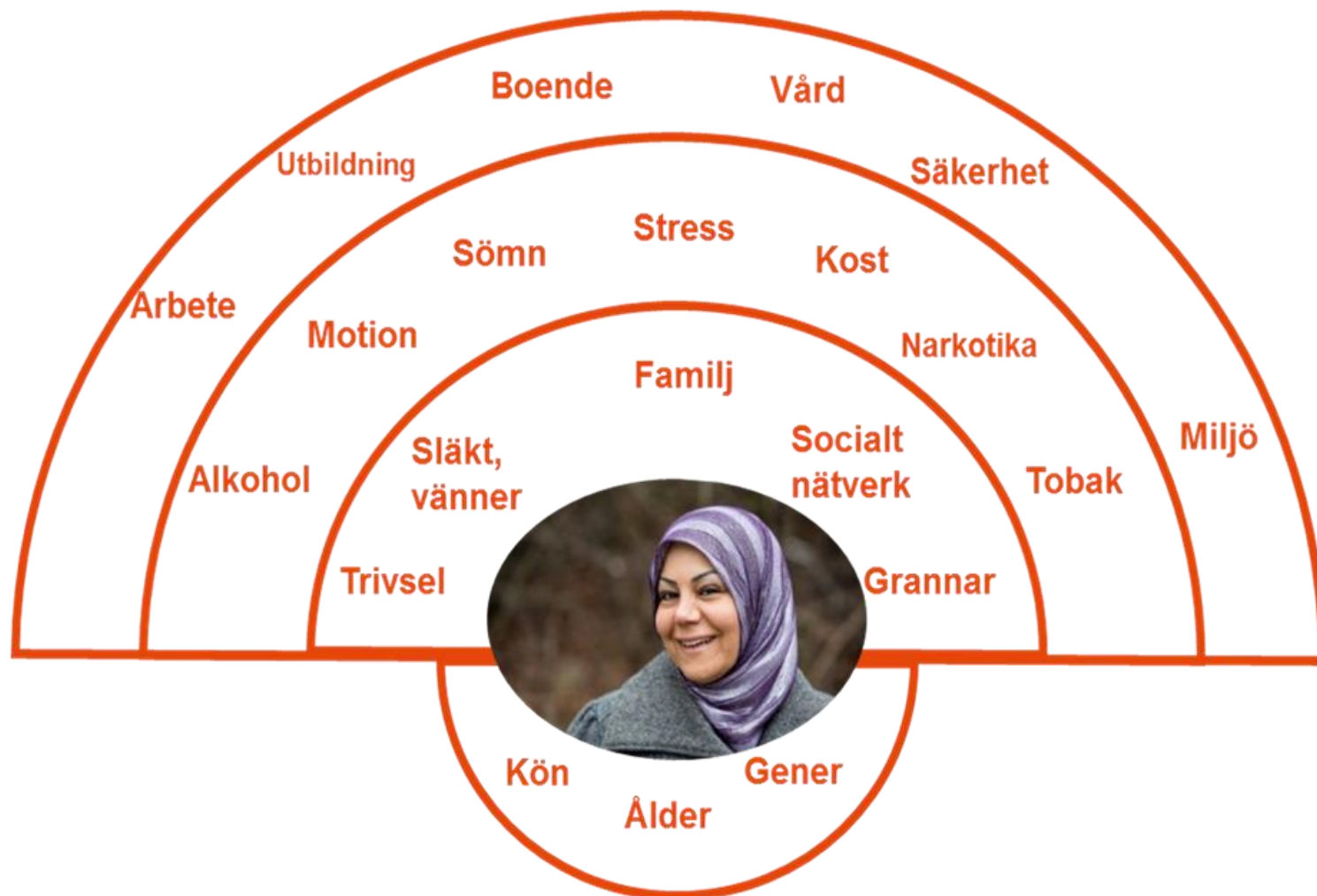
”Hur vi tolkar och gör andra människor begripliga för oss själva hänger inte nödvändigtvis ihop med vad vi faktiskt ser, utan vad vi redan från början tror oss veta.”

(Burr 2003)

Tänk om det värsta skulle hända...

Många saker påverkar vår hälsa

VÅGA FRÅGA OCH VÅGA LYSSNA

(Klicka på bilden för att komma till filmen)

KASAM* – En känsla av sammanhang

- **Begriplighet** - Känslan av att det som händer är begripligt, strukturerat och går att förutse.
- **Hanterbarhet** - De resurser som de händelser som sker i omgivningen kräver finns tillgängliga.
- **Meningsfullhet** – Känsla av att de utmaningar man möter är värda att engagera sig i.
- Hur påverkar en skola där språkinläring sker i ett meningsfullt sammanhang och där kontinuerlig studie- och yrkesvägledning är en del av vardagen KASAM – känslan av sammanhang?

*Aaron Antonovsky

Hjälp till självhjälp - Egenvård

- [SAHA](#) Hälsoråd vid migrationsrelaterad stress på svenska, engelska och arabiska
- www.vgregion.se/antistress MEDVETEN ANDNING övningar på 10 språk
- www.refugeeum.eu OM MIGRATIONSTRESS översatt till 7 språk
- www.youmo.se UNGDOMSMOTTAGNING PÅ NÄTET översatt till 6 språk

Mer tips för dig som möter nyanlända

- [Uppdrag psykisk hälsa - Asylsökande och nyanlända](#)
- [\(H\)järnkoll - Den egna berättelsen](#)

Tack för visat intresse!

Kontaktuppgifter:

jeanette.kallstad@regionvastmanland.com

070-910 49 62

